

MATE ŠIMUNDIĆ, Maribor

JEZIKOSLOVNO NAZIVLJE U *LEXICONU* JOAKIMA STULLIJA

Potpun naslov ovoga djela glasi: *Lexicon latino-italico-illyricum ditissimum, ac locupletissimum, in quo adperuntum usitates, elegantiores, difficiliores earundem linguarum phrases, loquendi formulae, ac proverbia, Budae MDCCCL.* Drugi je njegov dio objavljen u Dubrovniku 1806. Iz naslova je dakle razvidno kako Lexicon nije običan rječnik, već sadrži sve osobitosti enciklopedijskoga rječnika. Prethode mu rječnici Andrije Jambrešića i Ivana Belostenca te se može ustvrditi kako leksikografski rad Joakima Stullija predstavlja cjelinu s rječnicima spomenutih pisaca, odnosno zatvara krug velikih hrvatskih leksikografa dopreporodnoga doba. Ostali dotadašnji hrvatski rječnici (Vrančićev, Mikaljin, Vitezovićev, Habelićev i dr.) po svojoj koncepciji i veličini ne stoje s njima na istoj ravni.

U Belostenčevu je Gazofilaciju mnogo štokavskih i čakavskih riječi, tako da on čini spoj sva tri hrvatska narječja, dakako, na kajkavskoj osnovici. Lexicon u biti predstavlja isto, no na štokavskoj podlozi, slijedeći tako J. Mikalju i još pokoji starije hrvatske leksikografe. S njime dobrano bijahu sazrele prilike za stvaranje jedinstvena hrvatskoga književnog jezika za koji je uzeto novoštokavsko narječje ijekavskog izgovora. Ali da se ne bi precijenio značaj Stullijevih rječnika u izboru hrvatskoga književnog jezika, potrebno je reći da odlučujućom bijaše književnost renesansnog razdoblja iz Dubrovnika i njezina štokavska neprekinutost do Preporoda. Štokavska književnost dopreporodnoga razdoblja, naročito ona u XVIII. i početku XIX. stoljeća bijaše prostorno toliko široka i po količini raznovrsnih djela toliko snažna da je kajkavska prema njoj bila stvarno manja u sva-

kome pogledu. Budućnost je pripala štokavskoj književnosti. Usporedno idahu književnost i leksikografija prema konačnoj pobjedi štokavskoga narječja.

I pored svih zastranjivanja i pretjerivanja te nekritična pristupa u unošenju mnoštva riječi u svoje rječnike, Stulli nije ostao nezamijećen u vrijeme Hrvatskoga preporoda i kasnije. Stanovite riječi što ih je on stvorio ostaše trajno u hrvatskome jeziku. Nekoliko ih je i u jezikoslovnome nazivlju. Stullijev je Lexicon veoma iscrpno djelo, zaprema 1620 stranica. Po prostoru je veći negoli ijedan naš dotadašnji rječnik. Pozamašan je i s gledišta suvremene leksikografije. U njemu se u najvećoj mjeri našla svekolika hrvatska besjedna zaklada do njegova doba, a nije malo ni posuđenica iz drugih slavenskih jezika, osobito iz ruskoga. Razumije se, tu nađoše mjesta i jezikoslovni nazivi. Budući da se kanim osvrnuti na njih, to ih radi prijeglednosti i jasnoće valja izdvojiti iz cjeline i ocijeniti ih samostalno, zasebno. Tako će se dobiti cjelokupan inventar hrvatskoga jezikoslovnog nazivlja s kraja XVIII. stoljeća, što je ujedno i približan inventar ondašnje evropske znanosti o jeziku. Međutim, prije toga valja spomenuti kako je između tri rječnika (osim naslovljenoga još Rječosložje slovinsko-talijansko-latinsko i Vocabolario italiano-illyrico-latinum) za dotičnu svrhu najpogodniji upravo Lexicon jer u to vrijeme ne bijaše potpuno ustaljeno talijansko jezikoslovno nazivlje, hrvatsko pak još manje. Ostaje tako latinsko, i to u onoj mjeri koliko ga je rabilo onovremeno evropsko jezikoslovstvo i govorništvo. Kako se unošenje u rječnik tih naziva podrazumijevalo samo po sebi, to uz njih nema oznake (npr. gram.) koja upućuje na njihovu strukovnu službu. Jedino se takva odrednica nađe uz koju talijansku natuknicu. Općenito govoreći, u Lexicon su ušli gotovo svi nazivi ondašnjega jezikoslovstva, no ima i propusta.

Nazivi će biti izloženi po skupinama.

J E Z I K I G O V O R. - Imenica jezik protumačena je šire, prenosim najveći dio: lingua, ae, f. - jezik, besjeda, govor, slobodnogovorenje, j a z i k. - lingua illyrica - jezik slovins-

ski, jezik latinski, djacski. - *Lingua hominum vitare* - ubjegnuti jezičenje. - *Ab una in aliam linguam transferre* - pritomačiti. - *Lingua vernacula* - jezik materinski, domaći, svoj. - *Homo, v. mater linguae exterae* - inojezičan, tugojezičan, zicni, a, o. inojezičnik, -nika, m., inojezičnica /.../ *Linguam folvere* - progovòriti, proglagoliti /.../ *Ejusdem linguae* - istojezičan. - *Impromptus linguae* - nebârzojezičan. - *Multas calens linguas* - mnogojezičan.

Posebno je lingula, ae, f. - jezičac, jezičich, jeziček.

Za piščevo vrijeme svakako bogata objasnidba; daleko potpunija negoli je u Belostenčevu Gazofilaciji. Osim osnovnoga značenja *lingua* - jezik biva još: *besjeda*, govor. Držim kako je i onda im. *besjeda* ovdje jedva mogla naći mjesta. A ravnopravno stoje čak. jazik i kajk. jeziček.

GRAMATIKA. - Evo natuknica što se odnose na gramatiku: grammatica, orum - pismenstvena; grammatica, ae, f. te grammaticae, es, f. - pismenstvo; grammaticae - pismenstveno, po pismenstvu; grammaticus, i, m. - pismenstvenik, pismenstveni naučitelj; grammatista, ae, m. - pismenstvenčich.

Svi su nazivi izvedeni od osnove pismenstv-. Grčka im. *grámma* prevedena je kao "pismo", ne kao "slovo". Težište je prenijeto na pisanje, pisati. Kada je ovako, pristaliji bi bili nazivi "pismenica" i "pismenik" za gramatiku i gramatičara, ali nijesu slabi ni predloženi.

FONETIKA. - U tumačenju većine fonetičkih naziva J. Stulli ne bijaše škrt kao u slučaju gramatičkih, tj. maloprijašnjih. Ovdje su: consonans, tis - skladajuch, zvecšech, zvecšan, glāsan, jednāk, prilicšan, sklādan, pogòdan. - *Litera consonans* - slòvo neglasovito. - *Verba consonantiora* - rjecši sklādno zcšinjajuchē; consonantia, ae, f. - urèdba skladna pjevanja, soglāšje; vocalis, e - glāsan, glasovit, zvecšūch. - vocalior - glasni, glasovitii; vocalitas, atis - glasnost.

Slijede slogovne riječi: syllaba, ae, f. - slovka, sloginja, slog. - *syllabis consonans* - slovecšen. - *syllabas compone-*

re - slovīkati, bēkaviti; syllabatium - slovka po slovku; diph-
tongus, i - dvoeglasje. - diphtongo notare - dvoeglasiti.

U Lexiconu je naglašeno podosta riječi, označena je i du-
ljina (kvantiteta) istim znakom (-) kojim i dug slog, odnosno na-
glasak, ali je većina njih bez ikakva naglasnoga znaka. Stulli
upotrebljuje slijedeće znakove: ` , ¯. I ostaje na tome. Ništa o
njihovoj naravi i vrsti. Sve što je rečeno, biva u dvjema natuk-
nicama: accentus, us, m. - nadslōvka, nadslovak, c̄situlica, uda-
rēnje; accentiuncucula, e, f. - pjetnomjēre, pripjetje. - Možda
najviše o naglasku kazuje ruska posuđenica udarenje, no i ona ma-
lo. U ovome je osjetno uspjeliji i jasniji I. Belostenec u Gazo-
filaciju. Premda se Stulli obilno koristio njegovim rječnikom,
kao da nije toliko mario za naglasnu stranu svojega posla. Belo-
stenec naime rabi tri naglasna znaka, također i neki stariji na-
ši leksikografi, a začudo samo dva mladi J. Stulli.

MORFOLOGIJA. - I ovdje je neujednačena objasnid-
ba pojedinih naziva. Za većinu je pruženo po nekoliko značenja,
iza kojih slijedi pravi trpanac. Evo ih redom:

a) SKLONIDBA. - Sklonidbeni su nazivi dati na ova-
kav način: declinatio, onis, f. i declinatus, us, m. - 1. prig-
nūtje, uklanjānje, odstupānje, razgovorno odstupanje, 2. podneb-
je, 3. imenā izvodjēnje. Dalje dođu razne fraze koje ispuštam
jer nijesu važne, potom na koncu: natio brevis a proposito - raz-
govorni odjelc̄jich.

Posebno su: declinatus, a, um - ukloniv, odstūpan, odmak-
niv, odalec̄iv, skuc̄iv, prikuc̄iv; indeclinabilis, e - 1. neuk-
loniv, neubjexiv, 2. stāvan, stanovit, tvārd, krēpak, nepriklo-
nit, nepromjenljiv, tvārdostōjan, temeljiv, negibljiv, neumoliv,
neizvōdan, neizvodiv; indeclinatus, a, um - nepromjeniv, negib-
ljiv, temeljan, tvārd, ustanovljēn.

Iako dakle opstoji složenica indeclinabilis, u Lexicon ni-
je uvršten prid. declinabilis, e. Možda pisac smatraše kako je
dosta njegova istoznačnica declinatus, a, um.

Da nije jednoga ozbiljna propusta, objašnjenje bi padeža

bilo cjelovito. Najprije: casus, us, m. - zgòda, dogodjāj, dogodjājstvo, dogagjānje, zgdjānje, dogodjēnje, slucfaj, dogogja, prigòda, srecha, zamjèra, namjèra, dokobjēnje, nenadānje, nenād-nja, nesrècha, sctetta, fckòda, padānje, popuznūtje, pokleknūtje, prigodi fcte, opād, padēnje, padex.

Kako je znano, u gramatiku je ušao naziv padež, u Stullija zadnji od 25 ponuđenica.

Pojedinačno su padeži ovako prevedeni: nominativus casus - imenitèljan, imenujūch; genitivus, a, um - urodjèn, narāvan, narāvski, narodjèn, radjajūch, poragjajūch; dativus, a, um - datan, datni, dāt; dativus casus - davajūch; accusativus casus - namjena osvagjajūcha; vocativus casus - zvanik, zvatèljan, zovu fcti; instrumentum, i, n. - orūdje, halat, sklōpjenje, nac f in, pomōch, napràva, napravljēnje, uruc f ēnje, pripis, f nast.

U Lexiconu se ne nalazi "locativus" niti značenjski ikoja srodna riječ uz koju bi stajao dodatak "casus". Postoji doduše localis, e - mjèstan, mjèstiv, mjestanski, mjetski, ali je teško pretpostaviti da ga je pisac zamijenio za locativus. Jednako nije ablativom mogao pokriti značenje hrvatskoga lokativa.

Stoji kako je uz nominativus, accusativus i vocativus pridodata odrednica casus - padež, uz ostale ne biva. Kao da je pisac hotio potvrditi da navedene riječi s odrednicama zaista posjeduju padežno značenje. Na druge je zaboravio.

Ovako su predloženi sklonidbeni brojevi: dualis, e - dvojan, dvojni; pluralis, e - broj od veche, mnoxalt fci, vechestruk; singularis, e - jedan, sam, jedinstvèn, jednostòjan, osòban, osòbit, posòban, posobit, vanredan, izvårstan, prikoreðan, nesloxèn, jednostruk, prost, jedinit, ob f vlāstan. - Najviše je značenja uza singularis. Budući da su sve tri lat. riječi pridjevima, pisac ih je također preveo pridjevima, zbog čega nijesu prikladni za gramatičke nazive.

I konačno rodovi: masculinus, a, um - mu f cki, femininus, a, um - xenski, neuter, ra, rum - niedan.

V R S T E R I J E Č I. - Stulli pozna devet vrsta riječi.

I to:

a) I M E N A. - Ostajući na ravni osnovnoga značenja, pisac se nije trudio kako bi gramatičke nazive preveo imenicom. Tako je: substantivus, a, um - imatelj, posjedovatelj, poseban, {u}cte{t}viteljan te substantivum nomen (gram.) - ime stojeće. Stulliju ne smeta iz ruskoga uzeti suščestviteljan, iako je nama riječ posve neobična i tuđa koliko i substantivus.

Ovdje se može pribilježiti diminutivus, a, um - skrativ, odloxiv, dakle današnja umanjenica. U vrijeme stvaranja Lexicona u gramatičko nazivlje ne bijahu uvedeni augmentativus i pejorativus (uvećanica i pogrđnica), stoga ih u njemu i ne treba očekivati.

Zamjenica je prevedena: pronomen, inis, n. - zaimenak, zaimme. Nimalo sretnije nije prošao ni pridjev: adjectivus, a, um - privargatelj, prilagatelj. Pridjevski su stupnjevi: positivus, a, um - koise, koise, koise stavlja, zgodno stavljen, stavljaljiv; comparativus, a, um - sravniteljan, priličiv, prikladiv, takmiv, podobljiv, uravniteljan; superlativus, a, um - privozhodan, privozhoditeljan, vârhuznôsân, vârhuznôsît.

Pisac očito ne može bez ruskoga jezika. Najčešće i onda kada to uopće nije potrebno. Samo su ovdje pozajmljeni: prilagatelj, sravniteljan, uravniteljan, privozhodan, privozhoditeljan. Bit će da je prevršio svaku mjeru podnošljivosti! Ali mu se posrećiše stavljaljiv, priličiv, prikladiv, takmiv, podobljiv u osnovnome značenju. Iz njih se mogla stvoriti i odgovarajuća imenica te bismo možda imali domaće nazive namjesto latinskih.

Bogatije je preveden numerus, i, m. - broj, obilnost. Naimo izdvojih predočena značenja kao najuspjelija. Na nj se odnosi numerabilis, e - brojiv, brojân, c{isliv, izbroiv, pribroiv, pobroiv, izbrojan, pribrojan, pobrojan, izc{isliteljan, {citan.

b) G L A G O L. - S gledišta jezikoslovstva Stullijeva doba Lexicon nije bez ozbiljnih propusta u donošenju naziva glag. vremena. Evo ih kako slijede: verbum, i, n. - rjec{, slôvo, besjêda, glagôl, glas, nazvânje, besjedovanje. Dalje se nižu i dru-

ga značenja, no za nas je veoma važno da je ovdje im. glagol, koja je ušla u jezikoslovno nazivlje.

Premda stoji infinitivus modus, objašnjen je "nesvarsfenoga načina vrime". Dakle, modus - vrijeme (vrime), ne način.

Predočujem nekoliko prijevoda oblika praesens, tis - blizu-
stojēch, hodstojēch, predstānji, budūch, nastojāchi, nastojaj,
nastojēch, podōcfan, pribitan, pristojēch, pridstojaj, pridstojatēlj,
prisustvujuŝti ... Do danas posjedujemo tek opisne nazive
glag. vremena, načina, pridjeva, priloga i stanja, stoga svaki
jednobesjedni naziv privlači na se pozornost. Među njima su za-
nimljive imenice: nastojaj, pridstojaj i pridstojatelj. Označuju
vrijeme što sada nastaje.

Prošla su vremena: imperfectus, a, um - neizvārstan, nes-
vārŝcen, nedodjellān, nedokoncŝān, neizhitan, necjel, nesadje-
lan; perfectus, a, um - podpūn, izvārstan, cjelovit, dokoncŝan,
svārŝcen, dovārŝcen, izvārŝcan, izvārŝcit, izvārŝni, svevārŝcèn,
uljudan, sputan, pristojan, urēŝen, napravljen, cio, ucŝinjèn,
dospjen, dospivèn, dovārŝceni, koncŝan.

Na žalost nijesu unijeti aorist i pluskvamperfekt.

Za buduće su vrijeme ponuđeni nazivi: futurus, a, um - do-
hōdan, doŝcāstan, doŝcast, prihodēch, budūch, priŝcāst, pozan,
dohodēch, docni.

Način je condicionalis, e - ugovoriv, ugovōran, pogodiv,
uvjetōvni, zasjecŝèn, okouljub, uzrjecŝan.

Participium, ii - dionstvo, priŝastje doslovan je u prvoj
ponudbenici, druga pak nije nikako uspjela.

Gerrundium nije ubilježen u Lexicon.

Stanja su: activus, a, um - vieŝct, cŝinic, tvoriv, cŝinech,
tvorech, cŝiniteljan, tvoriteljan, deistviteljan; pasivus, a,
um - mucŝiv, mucci, podlōxan, stradateljan, târpēch. - Svaka-
ko su sretni nazivi tvoriv i trpeć.

NESKLONLJIVE RIJEČI. - U njihovu određivanju pi-
sac bijaše donekle bolje sreće. Barem kada je imenicu prevodio

imenicom. Međutim, tu su i glag. imenice, od njih se ne može izvoditi pridjev.

Na prvome mjestu: praepositio, onis - pridlog, pristāvak, pridstāvak, pristāvka: praepositivus, a, um - pridstavlјiv; adverbium, ii, n. - uzrjecј, uzrjecјje, narjecјje.

Donosim većinu prevedenica za veznik: coniunctio, onis - sjedinјenje, ujedinjēnje, zdruxenje, sadruxenje, stucјenje, sastucјenje, sastavlјenje, zavezānje, zajednjēnje, lucјenje, sastavak, slucјenje, jedinjēnje, sastojānje, sastanak, sastaja, soprukestvo, sadruxestvo, soprjaxēnje, socјetanje, soedinјanje, soedinјenje, souz, uza, m., zavēza, zavez, rodbina ...

Riječi kao sastavak, sastaja, zaveza i zavez opravdavaju svoje mjesto među mnoštvom onih koji ostaju po strani.

I u slučaju uzvika pisac se poveo za izvornikom: interjectio, onis, f. te interjectus, us, m. - megjuumetak, srjedustavlјanje, srjedupoloxēnje, megjupoloxēnje, uloxēnje, umetānje, megjuumetje. Također s njima interjectus, a, um - srjedostavlјjen, sredpostavlјjen, srjedumetnūt, megjustavlјjen.

S I N T A K S A. - Da nijesu već poznata ispuštanja stantovitih osnovnih naziva, iznenađujuće bi djelovala činjenica što nema natuknice sintaksis. Otpada pomisao kako to može biti stoga jer je sintaksis grčka riječ. Ta pisac je donio više riječi grč. podrijetla, među kojima su neke i gramatički nazivi. K tomu je im. sintaksis u latinski jezik bila ušla još u klasično doba, a Stulli ju je morao čuti u tijeku svojega školovanja. Osim toga našao ju je u Belostenčevu Gazofilaciju, pored ostalih rječnika.

Nije potvrđena ni syntagma.

Naprijed je pribilježena im. verbum, evo sada dictum, i, n. - vjesј, besjeda, mjesto, govorenje, izustenje, naredba, zapovјed, pricјica, govorecјje, psōvka, izruxēnje. Na riječ i rečenicu odnose se: enunciatio, onis, f. - proglaјcēnje, izglaјcēnje, navjeјcēnje, izustјenje, izgovorenje, izrecјenje, mudrogovōrak, mjesto, izreka, opchena besjeda; sententia, ae, f. - sud, sūdstvo, osūda, osudјenje, narecјenje, dosuda, pricјica, sūdba,

sūdbina, misao, mēnje, besjēda, glās, sārđce, dūh, razūm, bitje, narēdba, povēlja, razmniva, razmiso, um, pamet, chutjēnje, zla-mēnje, zapovjēd, odluka, zarok, rucj, uzrecjēnje; propositio, onis, f. - izreka, narecjēnje, ganānje, udarxānje, zagadka, zagatka; phrasis, is, f. - krāsno besjedjēnje, izvārstno govorenje, krasnoslovje.

U navedenoj skupini čita se i riječ i besjeda, nikako pak rečenica. Međutim dva se puta susreće im. izreka. U osnovi ona je isto što i rečenica.

Za rečenične dijelove Stulli ima nazive: subjectum, i, n. - podloga, podlexajcte; praedicatum, m. - kodgovor, izvārstnost, vlačitōst. Donekle je shvatljiva objasnidba subjekta, u tumače-nju predikata potpuno je podbacio.

Rečenični su dodaci: appositio, onis, f. - pristavljanje, nadometanje, prilaganje, nakladjenje; attributio, onis, f. - od-redjenje, naredjenje, namjenjenje, priznamenovanje, odsudjenje; objectus, us, m. - protiva, protivnost, procjenje, oprjecjenje, protivljenje, prikoslōvje, uloxenje, umetanje, srjedustavljanje, megjupolaganje. - Očekivao bi se oblik objectum, ali je jedino objectus.

T V O R B A. - Ovamo spadaju: praefixus, a, um - povjesćen, objescćen, navjesćen, nataknūt, zadivēn; suffixus, a, um - zabjen, pribjen, prigvozdjen, objescćen, zadivēn; infixus, a, um - zabjen, zatucjen, pribjen, prigvozdjen, zapart, upart, zanesen, uvucjen, zakikan, ukikan, vonzen, vodruxen, uglibofc, ofci, a, o. Ne nalazi se affixum.

Sve do sada u nas nijesu za njih prihvaćeni domaći nazivi, u upotrebi su latinski. No ni Stullijevi ne bi mogli ući zbog svoje pridjevske naravi. Uz to su i neka značenja potpuno ista (zabjen, pribjen, obješen).

Ovdje bi išli homonymus i synonymus, ali ih nije u Lexiconu.

P R A V O P I S. - Stulli je pokazao malo više skrbi za osnovno pravopisno nazivlje. Evo ponajprije orthographia, ae, f.

- urednopisānje, hitropisānje, pravopis, pravopisānje, slovorēd-
je, slovosloxje. Kasnija je praksa primila naziv pravopis.

Slijede znaci: punctum, i, n. te punctus, i, m. - sroka, nedjelak, bezdjelak, nabada, backavica, toc̄ka, piknja, nabadok, hittac igle, bodenje, c̄as, hip, odvjat; incisio, onis, f. - sjek, usjek, odsjek, prosjek, rjez, urez, resōtina, zarez, po-
kroj, udjeljānje, izdjeljānje, ištukānje, usjec̄ak, obrezak, re-
zanje, obrezanje, 2. udo besjedna razredjenja.

I ovdje stvarnost slijedaše Stullijeve prijedloge: oživo-
tvorena je im. zarez i primljenica iz rus. točka. Iz Gazofilacija
je prenio nazive piknja i nabada. Bilo bi svakako bolje da je
mjesto nje ušla jedna od njih. Uz ostalo izbjegla bi se dosadaš-
nja kolebanja pri upotrebi oblika tačka/točka te tačan/točan. I
na kraju imali bismo naziv domaćega postanka.

D O D A T A K. - Pridodao bih i drugo jezikoslovno i govor-
ničko nazivlje, izvangramatičko. Tako je: dialectus - izgovor,
izgovornōst, izgovōrstvo, nac̄in govorenja; philologia, ae, f. -
ljuboknjixevstvo, 2. velerjec̄ivost, mnogogovorenje; philologus,
i, m. - ljuboknjixnik, ljuboknjixevnik.

Ranije je zabilježena im. phrasis, ali ne opstoji phraseo-
logia, koju, uzgređice kazano, donosi I. Belostenec. Isto tako
ne može se naći ni orthoepeja.

I dalje: orator, oris, m. - besjednik, besjeditelj, besje-
dioc, besjedionik, razloxnik, govōrnik, parac, odvjatnik, moli-
telj, molbenik, poklisar, vjetija, vitija; rhetor, oris, m. -
ljeposlovac, ljeposlovitelj, nauc̄itelj ljeposlōvke, krasnoslov;
rhetorica, ae, f. - ljeposlōvka, ljeposlovljēnje, hitrōst ljepa
govorenja; rhetorice, adv. - ljeposlōvski, ljeposloviteljski;
rhetorico, as, avi, atum - ljeposloviti; rhetoricoterus, a, um -
ljeposlovnii, ljeposloviteljskii; rheticus, a, um - ljeposlo-
van, ljeposloviteljski; rheticus, a, um - ljeposlovc̄ich.

Razmotri li se sveukupno jezikoslovno nazivlje donijeto u Lexiconu, ustanoviti je neujednačenost u ponudbi naziva za jedan pojam: kreću se od jednoga, dva, tri do dvadesetak ili pače više. No postupak je u skladu s općom koncepcijom naslovljenoga djela. Kada se pak želi stvoriti strukovno nazivlje bilo koje znanosti, postupak mora biti obratan: predložiti jedan naziv, iznimno dva. U suprotnome - kako je to ovdje - prilikom prihvaćanja naziva za određen pojam nastaje pometnja, pa i zbrka, jer u prvome razdoblju obično uđe nekoliko ponudbenica. Treba više godina dok se ustalji jedan naziv, a gdjekada se učvrste dva ili tri istoznačna te postaju trajnim nasljedstvom budućih pokoljenja. Pisac svakako s ovime nije računao, niti mu bijaše osobito stalo do stvaranja pogodna gramatičkoga nazivlja. Nije sebi uzimao potrebitu slobodu, uglavnom je ostao vezan za latinski predložak. Kao da je postigao krajnji cilj kada je ropski ostao uz izvornik!

Znanstveni je naziv (termin) temeljnom riječi, iz njega se u pravilu izvode druge riječi, naročito pridjevi i imenički aktivumi (npr. fonetika - fonetički, fonetičar). Prema tome za dotičnu je svrhu gotovo jedino pogodna imenica. Na nevolju - već je rečeno - Stulli nije ovako gledao. Njegova prevedenica, odnosno jezikoslovni naziv ostaje u vrsti riječi latinske izvornice, tj. imenicu uvijek prevodi imenicom, pridjev pridjevom itd. Nerijetko prevodi imenicama glagolskoga postanja, okamenjenim za dalju tvorbu. Stvarno mu se posrećiše pokoji imenički nazivi, pridjevski i ostali malo zbog svoje tvorbene nepodesnosti.

Koliko god bilo promašaja, stvaratelja valja ocjenjivati po onome što je vrijedno, odnosno onome što je budućnost uzela od njega u trajnu baštinu. Dosta je njegovih ponudbenica zavrijedilo pozornost i mogle su biti prihvaćene. Za žaljenje je, ali nova pokoljenja uvijek nemaju razumijevanja za svaku vrijednost svojih prethodnika. Jednaka je sudbina zadesila i Joakima Stullija. Ipak usprkos svemu nije se do kraja moglo mimo nj. Bilo da je slijedeće nazive sam stvorio ili ih je uzeo od drugih, odavno su u hrvatskome jezikoslovstvu nazivi što ih je donio Lexicon: slog, nepromjenjiv (indecl.), padež, glagol, pravopis, točka, zarez, govornik te odvjetnik. Zadnja riječ u značenju advocatus. Iako nije mnogo, značajno je.